

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/8929,W-rocznice-podpisania-porozumien-gdanskich-w-sierpniu-1980-r-nakladem-Instytutu-Pamieci-Narodowej-.html>
23.04.2024, 16:31

W rocznicę podpisania porozumień gdańskich w sierpniu 1980 r. nakładem Instytutu Pamięci Narodowej ukazały się kolejne publikacje dokumentujące i analizujące dzieje NSZZ „Solidarność”.

Niemal dwa tysiące stron liczy drugi, ostatni tom stenogramów I Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ „Solidarność” wydany w dwóch częściach ([część 1](#), [część 2](#)). Zaprezentowano w nim transkrypcję obrad II tury zjazdu. Załącznikiem do publikacji są płyty z archiwalnym nagraniem dźwiękowym.

I Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność” odbył się w dwu turach (w dniach 5-10 września oraz 26 września - 7 października 1981 r.) w Gdańsku, w hali sportowo-widowiskowej „Olivia”. Wydarzenie to, żywe do dziś we wspomnieniach setek jego uczestników, pozostawiło po sobie wiele dokumentów. Wśród najważniejszych wskazać należy niewątpliwie prezentowany w dwóch tomach pełny stenogram obrad, znany dotychczas jedynie z wyciągów, omówień i skrótów, publikowanych przez prasę związkową jeszcze w trakcie zjazdu.

Trzydzieści lat temu świadkowie i uczestnicy I KZD mieli świadomość obserwowania czegoś wyjątkowego, udziału w wielkim święcie demokracji i wolności, i to nie tylko z uwagi na jego skalę i medialną oprawę. Również ci, którzy nie obserwowali zjazdu bezpośrednio i śledzili go z oddali, pozostawali pod wielkim wrażeniem wagi obrad związkowej konstytuandy, mając

I KRAJOWY ZJAZD DELEGATÓW NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”

STENOGRAMY t. 2 – II tura, cz. II

poczucie, że oto po raz pierwszy od dawna obradują nie „oni”, lecz „swoi”.

Praca [„Solidarność od wewnątrz 1980-1981”](#) pod redakcją Andrzeja Friszkego, Krzysztofa Persaka i Pawła Sowińskiego prezentuje artykuły, które są rozwinięciem referatów wygłoszonych na konferencji, która odbyła się 25 i 26 listopada 2010 r., a została zorganizowana przez Biuro Edukacji Publicznej IPN i Instytut Studiów Politycznych PAN.

Autorzy wyszli z założenia, że Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność” wciąż nie jest zbadany w stopniu odpowiadającym jego roli i znaczeniu. Powstanie „Solidarności” w wyniku strajków sierpniowych i porozumień zawartych z komisjami rządowymi, a następnie złączenia inicjatyw lokalnych i utworzenia wspólnej centrali, było wydarzeniem bez precedensu w całym bloku wschodnim. Funkcjonowanie autentycznej, oddolnie budowanej organizacji związkowej w kraju realnego komunizmu podważało kluczowe cechy systemu. Cały cykl zdarzeń w ciągu szesnastu miesięcy legalnego istnienia „Solidarności” można ukazać jako pęknięcie monopolu władzy w coraz większym stopniu i w kolejnych dziedzinach życia. Stary system się rozsypanywał, a w jego miejsce powstawały nowe reguły relacji między władzą a społeczeństwem. „Solidarność” była głównym sprawcą tych zdarzeń i jej największą siłą, mniejsze inicjatywy społeczne mogły się rozwijać dzięki jej wsparciu, pod jej parasolem ochronnym.

I KRAJOWY ZJAZD DELEGATÓW NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”

STENOGRAMY

t. 2 – II tura, cz. I

